

CIRKA

GUTTA CAVAT LAPIDEM ...
E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeti III.

Nr. 53

18 Shtatuer 1938

PERMBAJTJA:

Red.	- Bisedime të shkurta	faqe 245
D. L. Shantoja	- Zog malit (Fletë të panjoftuna të shkrimtarëve t' onë)	» 247
Sirena	- Dy vëllazën (novelë)	» 249
W.	- Vorfënimi i gjytetit të Shkoders	» 250
Rosea dea	- «Rijnore»	» 251
Kolë P. Kiri	- Pijaneci	» 252
D. A. Sirdani	- Lauta Bridashe. Plaku Qefanak (Folklore)	» 253
N. D.	- Anekdotë Popullore	» 254
Doktori i shpís	- Këshilli i mjekut	» 255
Sik.	- Fjalë të rralla (Bashkpunim për fjalorin shqyp)	» 256
	- Në hije të Rozafatit (Festimet e dhjetëvjetorit të Mbretit në gjytetin t' onë)	» 258
x. y.	- Haesa të çuditëshme	» 259
	- Per me largue të leq	» 260
	- Korrespondenca (në mblojce)	
	- Konkursi Nr. 17 (në mblojce)	

Çmimi Lek 1

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Korrespondenca e "Cirkës,,

Sanitas - Xavorrë shumë, si mund t' a shifni prej çka botueme. Mund të rregulloheni tash ju vetë për dergime tjera.

P. Gj. - Shkoder - Tash botohet.

Ç. K. - Shkoder - Do t' i shqyrtojmë, por prej një shikjimit të ngutëshëm që u dhame, duket se

kishi përmirësue.

F. L. - Shkoder - S' botohet.

M. L. - Tiranë - Artikulli i Juej na merrti vonë, prandaj mbet për numër t' ardhëshëm. Falënderime.

Konkursi Nr. 17.

8	1	2	3	4	5	6	7	10
11	12	13					14	
15	16	17				18		
19		20			21			
22					23			
24			25	26	27			
28		29			30	31		
	32				33			
34								

(prej hn)

Tërthuer :

- 1) Shkrimtar purist i Shipënis.
- 9) Krahinë e Shqipnis.
- 11) Urdhen demelavet.
- 13) = Smira.
- 14) As ai as un.
- 15) Mal, n' e kndosh turçe
- 17) U rrxue ... Zoti Diell i Egjiptianve.
- 18) Bîr lope !
- 19) Erë e kandshme.
- 21) E shprazë dielli mbí në (alegori).
- 22) Mos shko mâ andei.
- 23) Êmen çfutneshash.
- 24) Aní e mbrapshtë.
- 25) Esklamacion
- 27) Numri 1, jo shqip.
- 28) Nji rroke e kangës së gjelit.
- 29) Jo i fortë (2 fjalë)
- 31) Na për së mbrapshtit.
- 32) St ... mos e thirr se të bërtet Drejtori i «Cirkës» (2 fjalë).
- 34) Muzhiktár italian.

Pingul :

- 2) Esklamacion.
- 3) Giri i pá bisht.
- 4) Baba i poezís.
- 5) Vepro si të jetë ...
- 6) Tash në vjeshtë çohet peshë.
- 7) Partiçelë (fjalzë) toskënisht.
- 8) Qytet i Greqís.
- 10) Orator latin.
- 12) Lamtumirë ... në votër ...
- 14) Kryeqytet.
- 16) Gjeneral rivolucionár.
- 18) Katund i Mirditës ... kû barët i ligu.
- 20) $1\frac{1}{2}$ e gjeneralit të sipërpermëndun.
- 21) ... e mos u ngut, pásh Zotin !
- 25) Pulic mbas egzekutimit në giljotinë.
- 26) S' ndjêja jashtë.
- 29) Me «e» në fund përemen latinisht.
- 30) Veper e Papinit.
- 32) Gjarpën i madh pá krye.
- 33) Me zanore emën Shqipërisë.

Zgjidhjet do të na dërgohen deri më 30 majit t' ardhëshëm. Kështu që të shpëtoj ndermjet zgjidhësve një objekt xhaxhi.

KOKËTHYESI

C I R K A

Talon pjesëmarrje

Në konkurs Nr. 17.

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të diele të setcillit muej

PAJTIMET: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ari 4.— 6.—

» 6 muej » 2.20 3.—

Vjeti III. Nr. 53

Shkoder, 18 Shtatuer 1938

Copa 1 Lek

Bisedime të shkurta

“Radio Tirana,”

Me 28 nanduer, ditën e të kremtes të flamurit, ká me u bâ inaugurimi i stacionit radio në Tiranë. Edhe na si, të thuesh, mbarë shtetent e botës, kemi me pasë stacionin radio t' onin, «valen» t' onë. Nuk ástht një luks, ástht një send i nevojëshem. Një shtet sod per sod pá stacion radio, ástht si një nieri i pá gojë. Prandej një mungesë e madhe qí po shduket. Kemi me çilë gojen edhe na e bota ká me ndi zarin t' onë. Zâ i pervûjtë, zâ ndoshta edhe i ligsthtë, por një arsye mâ teper per me bâ qí të ndihet. Veçse të vûmit në veprim të stacionit radio lypë një organixim të plotsuem per transmetime. Pse radio-ja i pergiet fort një fletores, e cilla ká permbajtje të bukur, terhjekse, të vjefshme e ká edhe permbajtje të pánjyrë, të meritëshme, pá kurrfarë efektit, kúr s' ká madje ndo 'i herë edhe permbajtje të damshme. E si fletorja qí kúr nuk na pelqen hidhet në njanë ânë ase s' blehet mâ, edhe radio . . . mbyllet, ase çohet njeti. Prandej organiximi i transmetimeve e programi qí do të shvillohet ditë per ditë don kujdes të madh në perpilim të cillit duhet të jenë njerz me dije, me shpirtë praktik, me njoftim të këthellhtë të zakoneve, të jetës së popullit e të psikes së tij. Radio-ia ká një fuqí të madhe e neper mjes të radio-s shum qellimeve mund t' u mbríjhen. Por qellimet mâ kryesorë janë propaganda e jashtme e perhapja e kulturës në popull. Të dyja kanë një lamë shumë të hapët, por ajo e jashtme nuk ástht aq e vshtirë.

Mjafton në vî të pergjithshme me ndjekë të huejt e mëndyren e të huejve, tue kenë se ndigiuësát janë të njajtë. Sidomos duhet të bajmë propagandë per shvillim të tourizmit, per me terhjekë sá mâ me shumicë të huej në vendin t' onë, tue qitë në shesh bukurit e vendit t' onë, madhnín e bjeshkve t' ona. Thame në vî të pergjithshme pse, si kúr n' Itali, per shembull, per me i dhanë shvillim tourizmit në gjytet të Napolit, qesin me këndue kangë napoletane, na nuk do të qesim me këndue melodít e kangëve, po e xâm, të Shalës, pse kishim me xjerrë efekte të kunderta. Kujdes ndoshta mâ të madh don radio-ja si mjet edukimi e kulture në popull. Kush ástht ndigiuës i pálodhëshem i trasmetimeve të ndryshme të botës e per mâ teper lexues i cëshem i të perkohshmeve qí merren me programe e punë të radio-s ká mujtë me pa se sá me kumpe-tencë e me vëmendje e sá kujdes të madh i epet perpilimit të programeve t' nder tana im-timet, tue vrojtë e studijue nivelin e kulturës të sejcilles krabinë, të sejcilles klasë, intere-sat e pergjithshme e krabinorë andes dishi-ret etj. ndrrimet qí bâhen tash e tash per mos me meritë ndigiuësát, per me bajtë gjith-monë gjallë vëmendje e tyne.

Të gjitha këta tue marrë para sýsh, mund të perfundojmë se organiximi i trasmetimeve lypë një kujdes të posaçem e njerzt qí do të venen në të detyrë duhet të kenë kompetencë të këthellhtë në të tana pikëpamjet per me kënë në gállsi të rangës të vështirëshme.

Arti muzikuer në Shqypni

Të ngrehunit e stacionit radio në vendin t' onë, po ndodhë në një kohë të mirë. Flasin të drejten, po të kishim pasë stacionin radio pak vjet përpara s' dijm a ishim kenë të përgatitun për ket rangë kaq të naltë, a kishim xjerrë ato fryte që sod shpresohet se mund të xieren e a i kishim lanë nderë vëndit. Duhet me mendue se neper radio është veshi i botës që na ndigjon, t' asajë pjesës së madhe që nuk e kanë pa kurr Shqypnin, që ndoshta nuk kanë pasë rasë me ndi tue folë për të. Radioja është një mjet fort i fuqishëm për formim të gjykimit të huejve mbi në. Dihet se pjesa më e madhe e më me randësi i transmetimeve është gjithmonë muzika. E na arttista shqyptarë, që me i paraqitë bukur kangët shqyptare, nuk kemi pasë. Por sod i kemi. Njimend një tubë të vogël, por artista për të cillët mund të lavdohemi e të jemi krenarë. Artista që kanë për të kenë udhëhjeksat, mësuesat e, artistave të kohës s' ardhëshme. Prova kanë pasë rasë me dhanë sá herë, por sidomos sukcesi i madh i tyre në rasë të festimeve të Dhetë vjetorit të Mbretnis, entuzjazmi që kanë shkaktue, andja me të cillen tanë shqyptarët kanë ndjekë ekzekutimet e tyre, është një provë e kuartë se kanë hi në zemer të popullit: shëj këjo se janë përnjimend artista. Kangët popullore sidomos që kanë këndue Paluca, me atë njomsi shprehje, me zâ aq t' ambel e depertues, me ato dredha të bame me vend e aq të pershtatshme për kangët t' ona, janë kenë diçka që deri sod nuk kemi ndi. Këta artista t' onë pra tash, me të ngrehun të stacionit radio, kanë me dhanë koncerta më të shpeshta që kanë me kenë shkak me zgjue një interesim të gjall për muzikë me art të njimendte. Thotë një fjalë e moçme: «Pëma tue pae pëmen piquet». Mbas

tyne e mbas shembullit të tyre, ata që kanë prirje për art muzikuer, nuk kanë me bjerrë ket dhanti të çmueshmë natyre tue bertitë e tue u gervallë, ase tue i gerdhishtë dy-tri kangë të hueja me violin a ndo 'i vegël tjetër, por kanë me e përmirësue e me e bërë të vjeshme me studjim të rregulltë e me mundë të padam. Na duhet të përiqemi sá më fort që kangët t' ona popullore, muzika e jonë folkloristike të këndohet e t' ekzekutohet sá më me art. E këta jo vetëm me qellim që me u paraqitë sá më mirë ndaj të huejt, por edhe pse muzika popullore shprehë diçka që fjala nuk mund të i a merrin. Nder të gjithë popujt e Europës, na shqyptarët kujtoj jemi populli më i misterëshme. Ndersa popujt tjerë e kanë mjaft të kuartë historinë e vet, pse janë më të tashëm, e e dijm se prej kah kanë ardhë kurr kanë ardhë, kah kanë rrjedhë gjuha e tyre, historia e jonë, rrjedha e kombit t' onë, të gjuhës e të shumë zakoneve t' ona, tressin në mjegullën e kohnave të herëshme, që sod për sod enë nuk është shdavaritë. Dikurr kanë me i ardhë koha që shumë kanë me u zbulue, kanë me u shkruar historia sidomos e kohnave të para, të kombit shqyptar, që sod na nuk e dijm, por e ndijm. Ket të ndijme na e shprehë muzika popullore, por muzika e dalur krejt prej popullit shqyptar, e veprat e njatye auctorëvet të zotit, që tue shkue mbas gjurmëve të kësajë muzikë, kanë me ditë me shprehë vëjtjet, ngadhnjimet, dishe në një fjalë shpirtin e shqyptarit. Punët janë të lidhuna njana me tjetren: interpretuesat e mirë njomsi auctorët për punime këto anaqellas japin rasë atyne me u ditue e me u përmirësue. Na përshtesim me shpresë të maahë artistat shqyptarë që po i cillin një tubë të re artit muzikuer në vendin t' onë kah përparimi e kah lulzimi.

Fletë të panjoftuna të shkrimtarëve t' onë**“Zog malit,,****Kushtue***Shkëlqesës së Tij t' Emzot Gjergj Kolecit*

I.

Duhija

*Ré prej deti n' tallaz porsi vigâna
 t' zez po çohen kadalë, e rrept' thëllimi
 prej s' largu po gjëmon. Tashmâ trishtimi
 i duhîs âsht tue mbluemun sendet t' tâna.
 Mâ nuk dâhen as mal, as fusha t' gjâna,
 kû i elementave âsht tue shfry tërbimi;
 i flakt' veç terrin âsht tue e shqye gjarpnimi
 i rrfës qi shkrep mizore për gjith ana.
 Strukun në çerdhe t' eme n' vetëmi,
 maje t' njaj lisi t' nall' tue cicirue,
 un zog i lir' kalojshem ditt n' ajri
 i lum! Por vâj! Duhija e zezë as mue,
 kafsh' t' pafajshëm s' m' kurseu. – Nji fishkulli...
 nji drit'... nji zjarm... trathmënd – e n' tok' qesh' rrxue!*

II

Lâmtumirë

*U rrxova . . . Lâmtumirë, o vënd, ku jeta
 e kândshme m' pat kalue ndër ngjyra të blera,
 ku m' u duk se mbarim nuk kish prendvera
 askurr me t' pastrin qiell e lule t' veta.
 O çerdhe, lâmtumir', ku fllade t' leta
 âmbël n' ândërr m' përkundshin ndën t' kallera
 kunor' lisash jetik', ku kurr potëra
 e duhmës nuk traklloi mbi maje t' qeta.
 Mâ nuk do t' shoh! Por para se flutrimin
 t' a kpus prej teje, me kërkue ndoj t' mirë
 lis a shkrep qi nji skut' t' m' a lshoj' ku idhnimi
 ë fortë un mund t' a shuej, me zâ të lirë
 n' nji çerdhe tjetër tue përsrit' pingrimin,
 merr, çerdhe e par', mâ t' mbramën lâmtumirë!*

III

Mërgimi

*Fluturo, zog i mjerë, e t' vajshme i valle
 m' a merr në mërgim t' ând nëpër ajër
 Përshtet me kâng' kto valle t' rrugë zallë
 qi sÿnit t' ând i duken si shkretë.*

Këjo poezi është botue në të perkohëshmen «Zani i Lina Ndo» në Fruar të vjetës 1920 d. m. th. tash 18 vjet e është nji nder veprat më të bukurat e poetit t'onë. Këso xhevahiresh është mirë pos të çiten në harresë, por të shijohen edhe prej rinis së sotme. Po sa janë ata të ri qi shkojnë me shfletësia numrat e ndocem të rivistave, edhe po i paten për dorësh? Prandej po nisim të ribotojmë këso «fletësh të panjoftuna të shkrimtarëve t'onë», të sigurtë se bajmë kështu nji veper të vjeshme, tue qitë në shesh edhe shterpsin letrare, sidomos poetike, të sotme, krahasue me frytnin e kohave të perparëshme.

*Kurrgjâ s' po merr me vete, veç me malle
plot një zëmër për t' mirë e për hjeshtë,
e t' âmbëlën kâng' qi deri sa t' jesh' gjalle
trishtimin tash t' a ndrron në lumtuni.
Tash gjys' vjeti palodhun asnjë herë
pushim po je tue i lypun çub's s' morrizit
e t' ferrmanës, e çerdhen, zog i mjerë,
përndën t' paqta po ngreh ti hije t' mrizit;
porse pushim kurrkund nuk gjete, derë
sa u ndale n' një kështjell . . . Vegim Parrizit!*

IV

Kështjelli

*Maje t' njëj curri t' nalt', ku mâ e kullueme
puhija frÿn, e erândshmes lule gjÿn
i a puth dielli me rreze t' vet t' prarueme,
ku mâ përmallshëm e përshkon ajrÿn
jehona e kâng's qi prej zumares s' msueme
t' ndoj blegtari shpërthen, ku gurgullÿn
rrâz' plepave gjethbardh' t' rudin's s' blerueme
e sheut ty veshi orë e ças t' a ndien,
i njëj Kshtjelli t' bekuem të vjetrat troje
naltohen. Mbi kulm t' tij me mija e mija
shtrojn ëngjujt flet' t e bardha porsi proje.
N' kët tempull ku sundon hyjnore hija
kalon jetën n' vetmë përmbys mbi shkroje
shëjte qi s' dijn mort kurr i Hyut barija.*

V

Barija

*T' falem, Bari, zëmër vërtet bujare,
qi i gjak i papërlyem përhera xën!
T' falem, Bari, qi n' t' bukrën tok' shqiptare
fën mbajte gjall', deshte me ngjallë atdhën.
Oh sa ti derdhe djers', t' amshuëmen fare
t' së Vërtetës me mbjell' mbi shkrepë t' gristë, ven
sodak, o i Madh, i a bânë mnÿs barbare
t' atij qi vëndin t' huejvë i shet e fën.
Sod kshtu t' shpërblen ty bota! Por mÿnore
e padrejta s' sundon der n' t' sosun t' motit!
Koh' ka për t' ardh', qi ty kjo tokë armore
dikur tash ka për t' njohtë, o mjer i Zotit.
Tash ka për t' njohtë! - Ktj i vlon tash shkruajn
n' historë
ndër dej i Sh' Palit gjaku i Gjergj Kastriotit.
Në Qelëz të Pukës me 2 Nëntor 1919*

D. LAZËR SHANTOJA

Dy vëllazen

Novelë

Dy vëllazen. Gadi njëj moce, e po mos t'ishin kënë krejt ndryshej njëni tjetrit për kahë duka, i kishi thënë binjokë.

Shkojshin në shkollë bashkë, këthejshin bashkë, luejshin bashkë. Mâ i madhi Leci, mâ i vogëli Luigji. Sâ ishte i keq për të pâm Leci, njaq i bukur Luigji. Sâ për të mirë, ishin të dy njëj: asnjëni nuk ishte ëjell parrizi, si i thonë një fjalës.

Rrugës tue ecë, të gjith i ndalshin me bisedue me ta. Por veç Luigji ishte aj qi kënaqte gjinden mâ teper, me fjalën e vet, me të qeshunat e veta, me mënyrën e vet, e kurkush s e kishte një fjalë të mirë për Lecin, të cillit as fjala, as loja nuk i kishte hije. E Leci i shkretë ndiente një farë idhnimi qi nuk e dinte a ishte smirë ndaj vëllan a por mënf. A por ndoshta ishte një idhnim kundra natyrës së vet qi ishte aq ndryshej prej asái së Luigjit.

E në shkollë, në një rend tue kënë, Luigji delte gjithmonë mâ mirë se Leci, e kÿ nuk ja vënte aspak fajin xânesës a padijes së vet, por kerkonte gjithmonë arësytën n' atë ndryshim hijeshije qi kishte me vëllan.

Se mâ në shpî kurrkush nuk ishte fajtuer mâ i madh se Leci e kurrkush fëmijë mâ i ndigjueshem e mâ i mirë se Luigji.

E shkonte koha kështu.

E u rriten e u bâne djelm gymnazi.

E përherë Leci e ndiente vedin të perulun kundrejt vëllaut.

Luigji, qi tashmâ ishte bâ një djalog tetëmbëdhjetë vjeçar aq i hieshem sâ i vînte marre të shkretit Lec me ndëjë me të, as nuk e mendonte këtë ndryshim, e vëllan e donte e e nderonte.

As Lecit për këta nuk i mungohej dashtënija vëllaznore e tash, i madh tue kënë e i aresyeshem, e shihte se Luigji në fund të fundit nuk kishte kurrfarë faji.

Por sod, mbas njëzet vjetsh, i paraqitet rasa e parë me mujtë e me ja dalë vëllaut.

Tu njajo dritësore qi bjen në kopshtë të tyne, në shpî e një kojshis së kaditshem, kâ dalë sod për të paren herë e rrîn e i qeshet së largu, njajo vajzë qi tash sâ kolë Leci e

kâ të ngulun në zëmer. Ndoshta qyshë njatë natë kûr ishin grumbullue si fëmija nën pemen e kopshtit, e mjes kangësh e lojnash kishte ndeshë në shikjimin e Vitores e ishte ndalë për do kohë me u shikjue sÿ në sÿ.

Qe, tash puna âsht krye, kâ me mujtë me i thanë Luigjit: «Njikëtu baremâ ta kam dalë! Mue më kâ zgjedhë e jo ty». E mendonte se edhe pak kohë (punen e kishte gjetë) mujte me u martue.

Por si pâdashtas kâ qitë kryet mâ jashta dritsore e kâ pâ vëllan Luigjin qi prei kopshtit, nën dritsore të tí, flitëte me Vitoren për së largu.

Edhe këtu i duel huq. Uli kryet: ishte më-sue me pâ mbi vedi vëllan e vet. E pranoi qi Luigji ta bânte grue të veten njatë për të cillen në një ças kujtoi se po i rrahë atí zëmra. E la Luigjin të martohej para tí, edhe pse mbas zakonit vëllau i madh do të martohet përpara. Leci nuk don me çilë konak. E cak-ton me e mbajte mshehë idhnuimin e vet. Kishte për të i u shtrûe fatit.

E sod qi Luigji po vën kunorë, Leci âsht mâ në shënd se të gjith. Në fund të fundit zëmren e kâ të mirë, shumë të mirë, e gëzohet tue e pâ vëllan kondend. E e kâ harrue atë ndryshim hijeshije qi kishte pasë gjithmonë me Luigjin: punë fëmijësh! . . .

Kûr qe, në sofer, njëni prej miqsís, qi dikûr kishte pasë kënë mësuesi i dy vëllazenvet, i siellet Lecit e i thotë tue çue goten e tue i urue martesën e vllaut. «Edhe sod ju dy vëllazen po më dukeni sikur atëherë qi ju kishem në shkollë gjithmonë na mësues thojshim për jú dy: si janë njikëta dy vëllazen! Leci âsht si beqeshkroja e një detyrës e Luigji si lukarshkroja».

Qeshin të gjithë sâ janë aty. Qeshë edhe Leci.

Por gazi i tí âsht si një krue qi rrijdhë neper gjeth të thât të vllës, qi kalon tue mur-murue në të qeshun, por qi kâ një kâ një shkon tue i marrë me velli ata gjeth — shpresë e kujtim — e i rretë larg pëmës tu kambët e së cilës dojnë me dekë.

SIRENA

Vorfënimi i gjytetit të Shkoders

Në kohen e soçme nuk ndihet tjetër nder të gjitha ânët e botës veç një ankimi i përvajshëm: «kriza ekonomike po na hëllë në shkallë të vorfënimit»! E njëmënd, qyshë mbas luftes botnore e teknde, të tane popujt janë kahë vuejn prej kësajë krizë, që u bënë një smuendje epidemike.

Po, Populli shqyptar a pson prej kësajë smuendje të përgjithshme? Mjerisht po, medjë mûnd të thomi se vuen më tepër se ç' do popull tjetër kaq sà që, sidomos nder disa gjytete të Shqypnis, kà mrrijt në kulm të mjerimit.

Per në kjoftë se na e shqyrtojmë e e studjojmë me një vëmëndë të thellët gjëndjen e përgjithshme ekonomike e financiare të Popullit shqyptar do të admetojmë së vorfënimi i tij nuk mûnd të njifet si efekt i krizes së përbotshme, por fillë si efekt i mûngesës së tregtis e të industris, e sidomos të kesajë se mramës që në realitet nuk ekziston.

Quehet krizë aj paksim pûnet që në kohë të soçme vertetohet nder Shtetet e përparueme, kû tregtija e industria kan marrë një shvillim të hapët e të përfekcionueme: në Shqypni mûngesa e pûnës do të quehet, jo krizë, por fillë vorfënim. S' kà dyshim, në at vënd kû tregtija nuk kà një shvillim të hapët e kû industria ndollet m' një gjëndje fort pak të përparueme, në at vënd s' mûnd të lulëzojë begatija, por, përkûndra, do të mbretnojë vobegsija.

Per tregim, në gjytetin e Shkoders tash për tash tregtija kà më gadi faret: e për ç' arsye? Përsë, tuj mos i pasë ngelë më krahinës së Shkoders një hinterland i mjaftueshëm për me i dhënë një shkas të gjân e të fuqijshëm aktivitetit tregtar, vjen prej vedit se tregtarët janë të shtërnguem me e përmlëdhë aktivitetin e vet mbrenda një xonet tepër të ngushtë.

Na e dijm se tregtija, tuj kënë fuqija më e madhja e jetës ekonomike e një popullit, asht ajo që kontribuon, - m' një përpjestim jo më të vogël se industritë tjera, - për përmlushjen e atyne filleve për të cillat njerzimi jeton, vepron e përfekcionohet.

Në kohen e sûndimit otoman krahina e Shkoders kà pasë një hinterland mjaft të gjân,

e prandej, aso kohët, tregtija nuk kà pasë arsye që të lënojë, ndonsë kish mujtë me përparueme shumë më tepër mos të kishin mûngue mjetet e komunikacioneve. E vertetë se tregtarët e asajë kohë nuk kjene aq aktivë e aq të afët sikursë diftohen tregtarët e soçem; por me gjithkët tregtin mirë e keq e ndjekne e, në vrytyt të sajë, u pasunuen.

Ndonsë sod tregtin e shofim të trajtueme në shkencë në mëndyrë që empirizmi nuk asht më i mjaftueshëm për me e ushtruar me sukses, tregtarët t' onë, edhe pse noshta nuk janë të pajosun me shkencën përkatse, kan një kuptim praktik kaq të hollë sà mûnd t' a xëvëndsojë me eksperiencë shkencën që nevojitet.

Shkenca tregtare lypë dy karaktere të forta, due me thënë kulturen e intelektit e aftësinë praktike. E mirë, na mûnd të vëm në oroe se fitimi i shkences tregtare nuk themelohet vetun nder studime të librave, por më tepër në at visar që quehet eksperiencë, kûndrejtë së cillës studimi i shkencës përbën një pjesë relativisht të vogël aftësisë; në kjoftë se nuk vjen në ndijm të sajën eksperiencë përkatse.

Prá aktiviteti e aftësija nuk i mûngojnë tregtarve t' onë; por mjerisht, kahë i mungon një fushatë e gjânë për me i shvilluar me dobë kto dy cilltësina të çmueshme, janë të shtërnguem me i pá të ngurrueme shkëmbimet e veta tregtare.

Vjen vetvetut se, me të ngurruemët e tregtis, gjëndja ekonomike e një popullit asht e dnueme me u keqsue dita me ditë, sidomos kuer, mungesës së levizjes tregtare, i bashkohet edhe mungesa e aktivitetit industrial. Tregtija e industria janë dy gurrat kryesore prej të cillave rrjedhë pasunija e një popullit: kuer kto dy gurra të shtrastë, populli asht i gji-kuem për me psue skamin më të mjeruemin.

Kaq poshtë kà rá sod gjëndja ekonomike e Popullit shkodranë se nuk mûnd të mërret më mënd. Mjafton me thënë se pasunijt e pá luejshme të tyne e kan bjerrë vleften e më parshme. Për tregim, një ndertesë që sod tría kaler vjetër kà mujtë me u shitë 10 mí frânga, sod në k mûnd të shitet as 5 mí frânga,

“Rijnore,,

9. Kúr rrîj me ty.

*Kúr une rrîj me ty m' duket se bota
nisë e gëzon, edhe ku n' vâj perpara
ishte e rrethueme me kujdese t' kota . . .*

*E n' zëmer më këthejn fusha dhe ara
ku grigjen tëme në prendver' kullota,
ku andrrova në vetmí dashnít e para;
e shoh sá keqas zëmren tëme e plota
me dishire qi sod u treti fara.*

*Sod në fytyren tande bukuri
gazin e ambel shoh (kodra t' lulzueme,
zana edhe valle qi m' kan mblue n' dashnít).*

*e shoh sá ndryshej djelmëniya e shuemë
andrronte 'i di' . . . Sod ndiej njatë ambelci
qi kurr nuk e provova n' andrra t' shkueme.*

10. Fotografija e jote.

*Nder sýt e mi fytyra e jote prorre
â ngulun e gjithkund ti para m' jë,
jë prîsja e jëme, zana jë qiellore,
qi mbi fletat e bardha shpres't m' i ké.*

*E kúr kujtimet neper val' shkumbore
jeta me i tretun larg kujton nper dhé,
ndim' tue thirrun kah tine e shtrîj ket dore,
e të thrras, buzëqeshun e m' haré,*

*At-bot' prei qiellat zdrypin Orë e Valle,
m' rrethojn, kap' dora-dora, tue m' këndue,
e ti mjes tyne n' rreze tue shkelzye . . .*

*Ja nisin valles: permbi fusha e zalle
per ty lodrojnë e kcejnë edhe per mue,
e n' at vallzim un rrîj tue gzue me tye.*

11. Në kopshtin tëm.

*Kam një kopsht per bukuri
ku bylbyli kndon,
kndon per mue qi rrîj n' vetmí,
zëmren ma pagon;
pse bylbyli e njeh vetmín
e m' kshillon tue kndue:
«Gjëje ti si un dashnín,
n' mal e n' pëmë e n' krue.»*

*Po bylbyl, me ty perorë
në sheti do t' vî,
neper mal zanë edhe orë
kan me m' kndue si ti,
pëmë e lule kan me m' njáll,
krojet n' gurgullim
kan me e mbushun zëmren n' máll,
kan me i dhanun shfrim.*

*O bylbyl, un po andrroj
kah po t' ndiej, o i lum!
Kalon koha, do t' kaloj,
nuk do t' rrîj mâ shum . . .
Por ti kndo, bylbyl, pá prá,
dër sá ndoshta 'i ditë
kam me e ndie një tjeter zá
qi ká me m' grabitë.
(vijon) ROSEA DEA.*

per arsye se shitsat janë shumue e blesat janë paksue.

Parja, pergjithsisht, vjeta me vjetë ká shkue tuj munguemun, e ajo pakicë qi enë mûnd të qindrojë në vëndin t'onë ndollet e grumullueme nder duer të pak vetvet, e shumta e të cillvet i bâjnë kapitalat me prodhue me komata kaq të rânda e kaq të pá-shpirtshme sá me i fikë ekonomisht ata fatzez qi kan nevojë per me marrë të holla me interese.

Na vajton zëmbra kahë e shofim Popullin e gjytetit të Shkodres të tronditun prej skamit qi e ká rrethae; e, per në kjoftë se sod e tutje nuk permirsohet gjëndja e tij ekonomike

e financjare, dyshohet se nuk do të shkojë një kohë e giatë qi gjyreti i Shkoders t'â per t' u shndrrue m' një bezhjetë dytë.

Prandë kypset një parija e popullsís së Shkoders të perkupset me i shqyrtue imtisht nevojët me kryesore të vëndit; e, mbasi t' i kënë marrë m' një studim të thellët, të delegojnë një Komision, i përbâm prej atdhetarve të ndërshej e të njollun, per me j' a paratë me shkrim i gojarisht N. M. së Tij Mbretit, i cili mûnd të jemi mâ se të sigurtë se, me at bujari qi e dán në shëj, ká per t' i marrë m' një konsideracion verevertë atnuer.

W.

PIJANECI

Me marimin e orarit të punës, puntorët fillojnë të dalin nga fabrika, tue marrë drejtime të ndryshme. Disa shkojnë drejtë e në shpë; disa bajnë ndo 'i shetë të vogël për të marrë ajr dhe mandej për të shkue pranë familjeve të veta, kû grue e fëmijë i presin tanë shend, gjâ e cilla e bân puntorin të shlodhet nga mundimet e ditës.

Disa tjetër shifen se marrin drejtimin për në një pijetore. Këtu, i del përpara një burrë i shndoshë, e me komplimentet që veç aj mund t' i bajnë, i pret këta myshterë të ditës me një buz-qeshje, dhe i cilli me 'i herë fillon sherbimin e vet tue shë tavolinë e karriga; dhe pà humun kohë u thotë: — Q' urdhënoni Zotni?

Ulë n' at tavolinë, njëni mbas tjetrit porosisin rakë me meze e cilla u vjen pà vonesë dhe zprazet me 'i herë në gurmazin e tyne, e mandej? . . . e para don të dyten dhe e dyta të tretën, kështu një e një u bânë disa porosina të mira rakijet që shkaktoi të nëxëmunit e nervave të tyne.

Grue e fëmijë presin ke shpëja. E shoqja tue e dijtë zakonin e të shojt, rin buzë vortre merzitëshem. Fëmijë i kerkojnë me ngranë, por nuk kà se çka me i dhanë, pse buka e djathi, shëjta e perditëshme e tyne, nuk u kanë ardhë endë, pse dhe ata ndodhen në pijetore.

Kuer fëmijë kerkojnë bukë, zëmra e nanës coptohet. Kalon një orë, dy, por i shoqi nuk duket, s' kà gjasë t' ardhunit. Fëmija të lodhun prej vajit e gjumit, mà në fund flëjnë. Nana e shkretë me s' te dhimëshem i shikjon pà dà, të cillët pà shtë gjâ në gojë i kishte xanë gjumi.

Në pijetore nuk ndiehet tjetër por kangë dhe ajo e marrun keqas. Të gjithë tregu kishte myllë, por pijetorja gjindet gjithnjë hapët. Rakija kishte bân të veten, dhe tash as me pà mà nuk munden. Njeni mbas tjetrit dalin nga dugaja për të shkue nder shpëjat e veta. Kalojnë tue u ndeshë herë në një çoshe e herë në një tjetër të rrugës. Rakija i kishte lodhë e dejë, mà së mirit; prandej, aty këtu shifen pështetë

për muer a por në ndo 'i shtyllë elektrikut.

Njani prej sish tek e mramja mërrinë te shpëja. I bjen derës. Tue u dridhë del e shoqja me ja çilë. Hijn mrendë. Me vështirsi i njitet shkallve tue bân zhurmë e poterë që bân të zgjohen dhe fëmija nga gjumi. — Sikurse bjen skyferi nder zogj, të cillët mundohen me i ikë, njashtu dhe fëmijë nganë pranë s' amës tue u dridhë dhe ata prejë friget.

Shamata fillon kot s' koti; grueja kjanë prejë disprimit, fëmijë dhe ata nuk pushojnë vajin kahë shofin nanen tue kja si dhe prejë trishtimit që kanë marrë prejë babës të dejm s'yt e tij të sgavruem dhe të kuqun prejë rakijet shikjojnë herë të shoben e herë fëmijë. Me zà të rrebtë i thotë fëmijëve të shkojnë me rá. Tue u dridhë si thupra nd' ujë dalin nga oda për me shkue në tjetren, kû e ama i kishte shtrure.

Dhe kësajë here rane me fjetë pà hanger, pse buka e djathi që kishte blë, i kishin tretë rrugës kah vite tuej u rrxue tash e tash.

Nuk durohet mà, por dhe ky shtrihet sà gjânë gjatë për të fjetë e me 'i herë, e mërr gjumi.

E shoqja e tij e disprueme, nanë ditën që kà lé, dhe at që kà kënë shkaktoi bashkimin me at farë burrit. Nuk flëjnë pse nuk e merr gjumi prejë dhimet që kà për fëmijë e unëshem. Vaji nuk e lën, por poroi dy kroje i rrjedhin sytë me lot të dhimëshem.

Ne e nesre burri çohet e vishet për të shkue me punue, por, para se të dalin thotë e shoqja. Nuk kà ndo 'i tek për me blë pak bukë për këta fëmijë, s' për vdi nuk kà gjâ pse kur janë ata të ngieshen jam edhe unë. — I shoqi, të cillët endë nuk i kishte dalë mirë pija, e shikjon me s' te rrebtë e del prejë shpëjat. Kjo e shikojmë i bân të kuptojnë grues së ngjerë se përaret e blës që kishte marrë, i kishte pà të shtrur në pijetore.

KOLË P. KIRI

FOLKLORE

LAUTA BRIDASHE

Plaku Qefanak

ARGUMENTI:

Plaku i moçem don m' ë fejue vajzen — e lutë a don me marrë Mujin Bylykbash — a Sokolë Halilin — a Zukun Bajraktár — a Plakun Qefanak — vajza per mbas kshillit të nanës, zgiedh ket të mbramin — çohen krushqit me i marrë nusen Plakut Qefanak — tue pasë ndije Muji merr Halilin e Zukun — u dalin para krushqve e bashkohen me ta — nusja pretë darsmoreshen per njenin e per tjetrin, e per të tre i gzohej sýni me i pá — por ai Plaku kaq i duket i perçudun, sa t' a kqyrmen i bje të fikët — Muja me Zukun e Halilin i hjekin dredhí Plakut, e i marrin tridhet gese e nusen.

Lum e lum per të lumin Zot!
Kur ish kanë ai plaku i moçem,
E ki pasë 'i vajzë e me e fejue,
E ka lutë vajzen kê do per me marrë.
A p' e merr at Mujen Bylykbash?
Si në të tretë të natës petkat po ia lá,
Se prej luftet të tana gjak ti bjen.
Po i thotë nana të vogel: mos e merr.
Atë, babë, nuk e due.

A p' e merr at Sokole Halil?
Qi boll të bukur Zoti e ka falë;
Sikur Muja petkat me gjak ti bjen.
Po i thotë nana: mos e merr.
As atë, babë, nuk e due.

A p' e merr at Zuke Bajraktár?
Si boll të bukur Zoti t' a ka falë.
Në të tretën të natës, petkat me ia lá,
Se prej luftet gjak ti bjen.
Po i thotë nana: mos e merr.
As atë, babë, nuk e due.

A p' e merr at Plakun Qefanak?
E në krye të mojit petkat ia lá,
E gjã e mallë Zoti boll i ka falë?
I thotë nana: njatë mundesh m' e marrë.
Njatë, babë — i ka thanë — po due.
Per hajr çikës ia ka gzue.
Shpejt një leter plaku ia ka shkruar,
Plakut Qefanak ia paska çue:
Kam lutë çiken m' e fejue,
Sa per ty, më ka thanë, e due.

Qyr çka bani Plaku Qefanak!
Tridhet krushq m' i paska marrë,
Tanë në nuse i paska çue.
Mirë kan hanger at natë e mirë kan pë.
Paska ndije Muja me Halilin,

Paska ndije Zuku Bajraktár,
Kënkën bâ trimat te tre bashkë
Nusen plakut dona me ia marrë.
Në fushë të mejdanit paran i paskan dalë,
Paskan xânë vend e kan pushue,
Me darsmorë nusja ka shkue.
Kan nisë lodren s' bashkut kan lodrue,
Kan nisë shëjin per m' e gjue.

Pak sa nën duvak nusja ka shikjue,
Darsmoreshës i ka kallxue:
I cilli është ai n' at gjogun e perthimë,
Si po kcen ma lerg se shokët?
Hajt, moj nuse, Zoti ty të vraftë!
Si flet nusja nën duvak?
Se ai është Muji Bylykbash;
Të kan lutë, e s' e ké marrë.

Pashë i Zot, mori darsmoreshë, qi të ka dhanë:
Cilli është në njat gjogun e zí,
Qi po kcen ma mirë se shokët?
Zhuji, mori nuse, Zoti të vraftë!
Si flet nusja nën duvak?
Se ai është Zuku Bajraktár;
E të kan lutë e s' e ké marrë.

Ka qitë nusja pap e i ka thanë:
I cilli m' është në njat gjogun e kuq,
Si po kcen ma mirë se shokët?
Se boll të bukur Zoti e paska falë.
P' e lê, mori nuse, Zoti të vraftë!
Po çyshë flet nusja nën duvak?
Se ai është Sokole Halil,
Si të kan lutë e s' e ké marrë.

Ka qitë nusja darsmoreshen mirë po e pretë:
I cilli m' është një plaku m' at pelë?
Edhe ka mbetë á kah i ngrehë xhak,
Edhe qyrrat rá më sylab,

Pelen qorë e kambet z bathët.
 Q' âte, çikë, ké zgiedhë e ké marrë.
 Q' atëherë çikës të lét i ka rá,
 Shpejt nusen e kan rrethue.

Paska qitë e plaku paska thanë:
 Kush del djalë at nusen në kambë me m'a çue?
 Se njiqind qese kam me ia dhanë.
 Foli Muji Bylykbash:
 E kam mbyrin xhevahirit,
 Me to, plak, e per m' e prekë,
 T' a çoj në kambë t' a shndoshi krejt.
 Njiqind qese m' i ep me të shpejtë.
 Njiqind qese ia paska dhanë,
 Se ai per doret Muja nusen e ka prekë,
 Se ai me dorë si e ka shterngue,
 Shpejt në kambë nusja âsht çue;
 Ka marrë rrugen e â fillue.

Paska thanë aj plaku ka 'xallxue,
 Edhe ktyne u paska thanë:
 Kush del djalë e Mujin me m' a xanë?
 Njiqind qese kam me ia dhanë,
 Paska folë e Zuku Bajraktár:
 Edhe Mujin e kam kumbár,
 E ty nusen kam me t' a ndalë
 Njiqind qese plaku ia ka dhanë.
 Mbi shpindë gjogut trimi paska rá,
 Turr e vrap gjogun m' a ka lshue,
 Bashkë me Mujin janë bashkue.
 E pau plaku se e kan trathtue.

Të madhe Sokole Halili plakut ju ka germue:
 Njiqind qese m' i ep mue.
 Edhe Mujin me t' a ndaluo,
 E kam vllá e ka me më besue.
 Njiqind qese plakut si ia muer,
 Turr e vrap gjogun e ka lshue,
 Bane páll, plak, e lê mbi mue.
 Besa plakun mirë e trathtuen
 Treqind qese e nusen ia muern.

Iku plaku tue vajtue,
 Tue rrahë shplakë kukú per mue!
 Ça po thotë e plaku i shkretë,
 Ça po thotë ky plaku i thí:
 Ça më duhet nusja ne pleqní?
 Por atë e mueren djalt e rí.

Anekdota Popullore

Ishte një herë një hajn i cilli ishte në ná-
 më e në zâ . . . per hajnina me marifet.

Nji ditë i thotë i biri, qi ishte 10 vjeç;
 — Babë, sot ké me më marrë edhe mue
 me vedi per me vjedhë.

— Hajt more, i thotë i ati, ti nuk je per
 kurrja, jo me ardhë me vjedhë, je i vogel ala.
 — Por, mbas sa të lutunash qi i bani
 t' et, ky e muer me vedi.

Rrugës tuj shkue shofin një bulk qi ishte
 tue punue token. Djali i thotë t' et:

— Nji ktu po ndalna babë. Ti ké me
 ndëjë në ket hëndek e une po shkoj n' at py-
 llë, e po hypi në maje të ujasajë pemë, e kurë
 të vinë ky bulku me më xanë mue, ti ke me
 shkue e më marrë njënin ká.

— Baba ndëj në hëndek, e djali u nis e
 shkoj e hypi në maje të pemës edhe nisi me
 bertitë:

— O çka po shof! çka po shof!
 E bulku sjellë kryet e pau edhe tha me
 vedi:

— Çka shof aj dreq dreqit.
 Djali s' prâte tué bertitë, bulku u idhnue
 la qét në arë e shkoi te ai djali m' e pvetë
 çka shifte.

I ati i djalit, sá pau bulkun se u largue,
 kcej në arë e shkoi e zgidhi kán e u nis në
 punë të vet.

Bulku mbrini te djali:
 — Çka je tuj pa mor zog dreqit qi na
 çave kryet tesh një sabat?

Djali i thotë:
 — Jooo, se punohet toka me një ká une
 nuk kam muejtë me të kurr.

E bulku me idhnim i thotë:
 — Po kush asit ai qi punon token me një
 ká?

— Ti i thotë djali.
 E bulku si s' shof kryet, pau pernjimënd se
 parmenden e kishte me një ká.

Atëherë bulku u nis me të shpejtë prejë
 mali e u çue në një të vrapit me xanë haj-
 nin. Djali kur e pa se bulku kishte kalue do
 rrugë e ul prejë pemës e shkoi në arë e zgi-
 dhi kán tjerë e kshtu bulku i shkretë mbet
 pá qé.

Permblo dh : N. D.

KËSHILLI I MJEKUT

Per nanat e reja

Drita. - «Pá dritë, ká thanë Lavoisier, natyra nuk kishte pasë jetë». E áshit krejt e vertetë se drita áshit per né e nevojëshme baras si ajri. Ajo na ep gjak má të plotë, pëjza má të fuqishem. I kundershton anemís e, per má teper, mbytë mikrobët. Keni per të këqyrë prá qi të híje sá má shum dritë nder shpija t'ueja, e sidomos nder oda të fëmijvet t'ú. keni per t'i çue shpesh me shetitë, keni per t'i bá «banja drite» e «banja dielli». — Porse teprija ká mrekullín: prá keni per të pasë kujdes mos t'i bijë ndo 'i send tue ndëjë teper në diell. E me kenë se nder brigje verore, lkura e fëmijvet t' u xihet nen rreze të diellit, s' keni per t' i lanë qi t' u rrepet, pse áshit një punë e rrezikshme.

Teshë në sy. - Kokerr rane qi hidhet tue luejt, pluhun pektash, mizë e vogel, një teshë çfaretdo . . . qe, ká hí në sý: këjo teshë ep trazim e dhimë e fëmija, të cillin e ká gjetë ky rrezik, nget te e ama per me e lirue. (E din fëmija se má parë se nana kurrkush tjetër s' të frynë në sý . . .) Per ket nevojë mos perdoroni kurr sende të forta si krande etj. Mundonëju me e dallue teshen e largonja per mjet të një leters cingarje të pshtjellun gyp . . Me kenë se tesha áshit e hekurt (lesker gozhde etj.) atëherë lypni ndimë fuqis së kalamitës. Por me kenë se mundimet t' ua janë të kota, mos vijoni, pse mund të i a pezmetoni synin fëmís, porse venja sýnit një pecë me ujë të vaktë e të krypun e sillnju mjekut.

Hygjenija e hundës. - Mos mëndoní se per hundë nuk duhet me pasë kurrfarë kujdesit. Edhe hunda ká randësin e vet. Áshit e vjeshme per të marrun të frymës e e domosdoshem per të ndíme t' erës. Tashti veprimi i dyfishët qi do të báje e vën në gjendje të njëj derës prorre të çilun prej kah mund të híjn gjithfarë smundjesh, mund të híje pluhun, mikrob, avullina smundëprúese ase gaza toksikë. Prandej nuk keni me u shkujdesue per ket vegel. Keni per t' a mbajtë paster, keni

per t' a mësue fëmin t' uej me perdorue me kohë facoleten. E me kënë se i mbyllen birat e hundës e nuk áshit per shkak të ndyetit të zakonshem, këqyrni se mund të jetë ndonji smundje qi lypë shikjimin e mjekut.

Gishtat nder hundë. - Ju lutem mos leni fëmin t' uej me marrë vesin e mbrapshtë qi me qitë gishtat nder hundë. Pse ky petk, qi të çon neverí, nuk áshit vetem një shëj panjerzije e pá edukate, por áshit edhe një ves i rrezikshem, tue kënë se gishtat e thojt mund të lánë nder bira të hundës mikrob të damshem. Por ká edhe má zí: disá fëmi gergajné hundën jo vetem me gishta, por edhe me ndo 'i send tjetër, sikúr krande shkrepce, gyp letre, ase qesin në hunde shtupa letre, etj. Këjo áshit lojë e keqe pse mund të shkaktojnë një pezmatim me dhima, o edhe ndo 'i dalë qi e bân të domosdoshme nderhíjmjen e kirurgut.

Gjak prej hundësh. - «Po më qesin hundët gjak! . . . » Keni per t' a ndíj sigurisht ndo 'i ditë fëmin t' uej tue bertitë. Shpejt me i rá mrapa . . . Por, ju lutem, mos i vëni vesh këshillit të plakave, pse . . . u ká kalue koha. Këqyrni me dallue së parit se prej së cilles birë áshit tue dalë gjakn, mandej ndrydhënje me gisht t' uejin tue e bá me ndëjë fëmin me krye perpara: gati në ket mendyrë i kalon mbas 2-3 dekish. Me kënë si vijon, atëherë qitni në një pitirë, mbushë me ujë per mbajtjen e 2 hapës antipirine (ká 50 centig.) e lypni në të një pamuk shtinja ket pamuk në birë të hundës tue mbajtë me gishta: mbas 10 dekish do të pushojë. S' pushoi as kështu atëherë vinje fëmin në shtrat me krye të çuem e thirni mjekun qi ká per të díjt me i a ndalue.

Doktori i shpis

Bashkpunim per fjalorin shqyp

Fjalë të rralla

Pukë

1) Tue kenë Puka kufi me Mirditë, Krasniqe e Dukagjin e në marrëdhëne të padame me shoqishoqin, shum fjalë me të njajtin veshtrim perdoren si më njanen anë, si më tjetren.

2) Në rreshtim të fjalve të mledhuna kam shenjue edhe ferkun e perdorimit të disa fjalve të njoftuna, veçanerisht të verbave; ndoshta kan me u vjeftë gramatikologve per shkoqite e studim t' imtë.

3) Në kjoftë se rdonji lexues mrrf me he-tue me segurí (jo me hamënde) ndonji fjalë të gabueme, ase me veshtrim të pavend në rresh-tim të këtyne fjalve, ká me i ba sherbim të levdueshem gëjuhës amtare; pse të gjithë e dijnë se nuk asht zor me marrë vesh një qui pro quo në hetim të veshtrimit të fjalve të ndieme një herë të vetme e per zgrip.

4) Ka shum fjalë shqipe me veshtrime të ndryshme e të kunderta; kush di vetun një vesh-trim, kujton se asht gabim, po kje se e ndie me veshtrim të ndryshem. p. sh. «me bâ hoka me bâ gaz. Në një tjetër krahinë me bâ hoka d. m. th. «me bâ kutija»; p. sh. verbi «m' u çasë» më një krahinë do me thënë: m' u avitë; perkundra më një tjetër krahinë do me thënë: m' u largue. E prâ kurrnjani veshtrim nuk asht gabim. Per tash një herë seicilli dasha-mirë i vertetë i gëjuhës shqipe nak do të pri-tojë me mledhë me kujdes çdo fjalë në shëj, me çdo veshtrim të panjoftun per me e paisë dalë kadalë qi të bâbet e zoja me pasë fjalorin e dishruem sa ma të plotsuem, si kan gë-juhët e tjera. Gëjuha shqipe pasuní fjalësh ká mjeft, por dubet me i mledhë: seicilli t'a hje-dhë atë gurin e vet per punim të një fjalorit «per nderë».

vrellë, a = gurrë «me vrijuë» nder rrethe të

Shkodres e njeti do me thanë «me gufue, me bundue»; p. sh.: asht tokë, ase mal qi

vrijon; gastere (e plasun) qi vrijon.

sharkí, a = lahutë.

qifteli, a = tamer.

me mashtrue = me rrëjtë.

me, m' u trenue = me qitë mëç, me dalë mëç
p. sh.: e ka trenue e mîra, pasunija.

tamak, u = karabush (kollomog).

m' u mushtue = m' u levdue, m' u ngrëhë per
një punë qi ban nieri.

krajatë, a = mot i lig, dallkë (lat. tempestas).

mygjë, a = lmashk.

lpjû, = strajcë.

fugan = i fôrt, taravol.

do = o, ndo, ja p. sh.: do po shkoj un, do
ti = o po shkoj un, o ti.

ásht, i = pyllë ahash.

me lbardhë = me zbardhë; p. sh.: bora ka nisë
m' e lbardhë malin.

më lkuqë = me kuqë.

pancirë, a = pafte çeliku per me mprojtë
parzmen (uë luftë).

me pranue = me prendue; p. sh.: dielli pranon
vouë në verë.

me qitë kunorë = me vue kunorë, m' u martue.

me mbajtë vesh = me vue vesh, me veshtue.

tumak, u = çelik i fort, maje çeliku.

rogë, a = vend i lám, i pá-landë, pa-bimë; p.
sh.: mali, ara, livadhi asht të tanë roga, roga.

khâ = në ketë anë; p. sh.: shka të ka qitë
khâ?

kue = kashatë, koje buke; p. sh.: m' a ep një
kue bukë.

penduer, i (penduërtë) = perçjënës.

me zgjertue = me kerkue me xjerrë fjalë, me
dijtë.

me, m' u dobitë = me m' u kapë; p. sh.: fmijtë
dobiten me shoshojë.

merë, a = frigë e madhe.

floqe = lesh berrësh mbetë fije tie nder ferra;
p. sh.: asht aq i verten sa veshet me floqe.

imshtë, a = pyllë në landë të reja e të holla.

shatori, i = kader (per banesë).

s' m' a qet ngaeja = s' më del ngae.

me gjamue = me gjimue (prej fjalës gjamë).

me flurue = me fluturue.

ferk e ferk = vrik e vrik, shpejt e shpejt.

m' u shkepë = m' u dá; p. sh.: m' u shkep një
berr prej tube; u shkep një gúr prej mali.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI" (2018)
SHKODER

m' u hypë kambve = me shkue kambë, *m' u*
grahë kambve.

vlláth, i = vllá i vogel.

me fjurue = me fluturue; kështu edhe Fjeti
(Fleti), pjahun (pluhun).

bunâr, i = gomen (uji).

murânë, a = grumull gursh vue per kujtim.

Perdoret edhe per «rrenoje»; p. sh.: u rrxue
shpija e u bâ murânë.

me bâ bé mbi Zotin = me bâ bé në Zotin.

me kundrue = me këqyrë per së kundra, per
së lergu.

sharan, i = me pika, topa të zez; thohet per
kál e per dash. Per dele: sharë, a.

rrah, i = vend i germuet, me landë të rrxue-
me e ferra.

me rá rrah = me rá të ligj; kan rá rrah prej
ethesh.

me i a shkue kuej = me i a dalë, me i a ka-
lue kuej, me muejtë.

gardhet (shumës) = gardhiqet.

me i u falë kuej deri në tokë = me u per-
kulë per temenâ.

orok, u = vade, kohë e caktueme per martesë,
ase punë tjeter.

me ternue = me ndrrue.

me nderë = me nderue; p. sh.: grueja fisnike
t' a nderë shpín.

me gjerbë = me pí hurma, hurma.

toj = kinsë; p. sh.: u nis toj po shkoj me punue.

m' u zhgrehë = m' u lshue, m' u lodhë; p. sh.:
asht kenë i fórt, por tash asht zhgrehë.

me dertue = me kjá hall.

me dertë = me lngue; p. sh.: kam dertë shum
simjet. Me dertë lngimin, lín, frûthin thohet
kúr nieri e ká pasë një lngatë qi bje një herë
e jo mâ.

me hjekë dorë tyne = pse janë teper shtrëjtë.

me kânë = me kênë, me qênë, me kjânë, me
qânë.

fejtâr, i = kush i bje fyllit.

me pré spatë, me gjue pushkë = me spatë,
me pushkë.

me hypë në kalit, në mushkut = me hypë në
kál, në mushk.

m' u shtirë = m' u shtí; p. sh.: shtieret se nuk
asht i lig.

tarok, u = mzat.

m' u qeftue = m' u bâ në qéf.

me gjatue = me gjue.

m' u bâ nakel = m' u bâ marak, dyshim.

shtjerrë, a — rrunak.

vjetë, i = viç një vjeti (lat. vitulus).

nuk folë ndrejtë = nuk flet ndrejt.

ndermënd, i = kujtim (lat. memoria); p. sh.:

kúr më bje ndermëndi i tij, më merr vaj.

drang, u = zog; p. sh.: drang luani, mice,
dhelpnë etj.

mállim, i = thohet per berre kúr hapen në
kullosë; p. sh.: berret kan marrë mállimín;
në ketë mal berret e kan mállimín e marë.

me ditue = me shkue, me kalue ditën.

smet, i = hurdhë, luginë; p. sh.: në ketë bje-
shkë a ká kund ndo 'i smet me borë?

me çue cângel = me çue pezull, në havá; p.
sh.: a jé i zoti me e çue cângel gurin? bur-
gai = hekra, pranga.

Dukagjin

dhájke (prej verb. me dhânë) = dhânke, dhá-
ke, epke, nepte, epte gjaku synë.

kanvik, u = zian, inád, të keq; p. sh.: nuk
flasin psë kan kanvik ndër veti.

tarsik, u = bark, mullë, zhabë; p. sh.: në ketë
festë e ká mbushë mirë tarsikun.

me folë të mbytuna = me folë kllapí; p. sh.:
duket se asht i lig fort psë flet të mbytuna.

jerm = zbét, marue; p. sh.: fmijtë janë jerm
pse u mungou ushqimi.

aso bote = aso kohe, aso here.

mish në mashë = deshë e dathë.

të këndoftë pula e të sundoftë grueja (namë
shpotitse).

shndoshnim, i = shndet; p. sh. bjeshta asht
të tanë shndoshnim.

kapet si mica per shtrajë = ngatërrohet me
i' herë; nuk dahet qatë.

mundim (adverb) = zór, vishtrë; p. sh. mu-
ndim bahet këjo punë.

çikë, a = vajzë.

berboç, i = gúr as i madh, as i vogel: i nder-
mjemë.

m' u zhegitë = m' u djegë në zheg.

kjúr, i = dispensë.

me yuktisë = me qitë fare (destruere).

tajë, a = shestim (dispositio, permissio). Kúr
mítan mot i lig: shka me bâ, jane tajtë e
Zotit!

(vijon)

SIK.

NE HIJE TE ROZAFATIT

Festimet e dhjetëvjetorit të Mbretnisë në gjytetin t' onë

Shkodra kremtoi me madhëni dhjetëvjetorin e Mbretnisë shqiptare, si për stolë që bani neper sheshe e udha para ndertesave qeveritare e private, si edhe për pjesëmarrje të njëjshme të madhe të popullit, me gëzim e me entuzjasem, për tri ditë të festimeve.

Me 29 Gusht, nata e festimeve Kryetari i Bashkisë mbajti një fjalim të bukur të rasës, për çiljen e kretimeve, në balkue të Bashkisë, para të gjithave auktoriteteve, nxanësavet e të njëjshme popullit të madh.

Ne e nesre me 30 Gusht është bërë inaugurimi i rrugës «Mbretnesha Geraldina». Në këtë rasë foli Kryetari i Bashkisë. Po në këtë ditë Prof. Enrik Lacaj mbajti një konferencë në sallën e Kinema Theater «Rozafat». Fjalën e profesorit të vlerët e ndoqën me vemendje ndiguesat e shumë që kishin pranë. Gjithashtu edhe prof. Filip Fishten që mbajti një konferencë tjetër në nesre po në atë sallë.

Moti i mirë që kishin natën e ditën e parë të festimeve mjerisht nuk qindroi e prandej disa pjesë të programit mbeten pa u shvilluar.

Me një shtatuer, para pallatit të Prefekturës, ku ishin të mbledhura auktoritete civile e ushtarake, paraushtarakët, nxanësit e nxanëset e të gjithave shkollave shtetnore e private e një shumësi e madhe populli, Prefekti mbajti një fjalim veshtrimplotë i pritun prej popullit me brohoritje e duertrokitje.

Një mbamje vallëzore në lokalitetin e Shoqnisë «Vllaznija», dha, të martën me 30 gusht, Shtëpia e Oficerave, e një tjetër t' ejten me 1 shtatuer, gjithnjë në atë salon, dha Prefektura. Të dyja patën sukses të plotë si për kujdes me të cillin ishin kenë përgatitë, si për pritje bujare, si edhe për shumësi të madhe pjesëmarrësive, zotat e zotat, që vazhdimisht u argtuen mjes të një perzemersiye e entuzjasmit të madh. Gjatë festimit të «mbamjes vallëzore» të Prefekturës, u propozua prej zot. Prefektit e u pelqye unanimisht e me entuzjasem dërgimi i telegramit që vijon:

Naltmadhnisë së Tij

Z O G I.

Mbret i Shqiptarvet

DURRËS

Në mes të galdimit dhe të harës që po mbretnon në mbledhjen e mbamjes vallëzore të dhanun sontë prej Prefekturës së këtushme për të festuar dhjetëvjetorin të çpalljes së Mbretnisë, katerqind vetë, zotat zotat e zotat pjesëmarrës të këtij Argtimi çojnë me ponë e elevation kujtimin ke Naltmadhnija e Juej që me gjeneralitetin e virtytet e nalta shpirtnore që sajuesi dhe krijuesi i kësaj gjendjeje të lulzueshme që po gëzon sot kombi stop Dhe, të nxitun prej kësaj bindjeje e ndjenjë mirënjohëseje po më ngarkojnë që në emër të tyne me lutun Naltmadhni e Juej të denjohet të pranojë ndjenjat e nderimeve të tyne më të përvuajta dhe urimet më të gjalla që me Naltmadhni e Juej në Fron Mbretnuer populli i ynë të kremtojë për herë më të lumë shumë dhjetëvjetorë tjerë të kësaj dite fatbardhë.

Prefekti i Shkodrës

J. HURSHITI d. v.

Javer Hurshiti

Prefekt

SHKODER

Naltmadhnia e Tij Mbreti Sovrani i jonë August me ngarkon t' jua çfaqë zotnisë suej personalisht si dhe popullit atjeshëm falenderimet e Tija të nalta për urimet e parashtrume me rastin e 10 vjetorit të Mbretnisë.

Kryetar i Komitetit N. M. T. Mbretit

General

ZEF SEREGGI

Por tash me transmetime të radios festimet e njëjshme nuk janë të veçume, por të lidhura me ato të kryegjytetit. Përveç festimeve të vendit, popullit shkodranë i mbledhjen nder shesh para aparatave marrës ka ndigjuar mesazhet që janë dhanë e fjalimet që janë mbajtur gjatë tri ditëve me kureshte, me andje

Haesa të çuditëshem

Thonë se per njata të cillëve nuk u shkon haeja, qi nuk kanë lezet haeje, është punë e vjefshme me pasë në tryes të bukës një shoq qi nuk është nevoja me i thanë: «e drejta, urdh-nò, mos rri pa hanger». Kaq është i mirë she-mbulli, qi deri zgrofi perfiton prej tij. Por me pasë ditë per ditë një shoq ngiat vedit tue ha-nger bukë, është punë pak e merzitëshme në plot pikepamje . . . Prandej mjafton ndoshta me u çue gojen lang e me u shtue andje hae-je . . . atyne qi s' e kanë, çka po diftojmë per disá njerz të çuditëshem qi kanë mbetë në his-torí per sasi e cillsi t' ushqimit. Por ndoshta pak e teperme . . . nejtse . . .

Diftohet prá per një nieri qi hate nder theatra, kaq ishte i çuditëshem të ngranunit e tij sá me xjerrë edhe të holla prej cilltis së tij . . . historike. I shtruen këtij nieri per hae: dy tulla, një shishe jo të vogel me mereqep, e një pellicce të perdorueme. Ai nuk e muer në dorë aspak as nuk u tund. Me një çakiç të vogel theu e bání copa copa tullat, tue thanë se kështu tue i thye, ishin një gjellë shum e kandëshme per të. E si shprazi mbi ato copa tanë mereqepin e shishes — melmesa e tij — hangri . . . me i a pasë lakmí. Mandej kaper-dini edhe tanë pelliccie-n me kollajsi të ma-dhe. Por nuk e la me kaq e vijoi gjithnji çfa-qjen e vet, pse hangri disá sende tjera qi i

e me entuzjasem: në një mëndyrë të posaçme ká ndjekë rrjedhen e ceremonís të zbluemit të monumentit të Liris e fjalimin qi në ket rasë mbajti N. S. Princesha Ruhije. Me andje të madhe edhe ká ndjekë transmetimet e koncer-teve per të cillët po flasim në një anë tjetër të këtij numri.

Të hanen me 12 të k. m. Dr. Karl Çoba, i biri i Zot. Ndoci Çobës, Kryetari i Bashkis s' onë, vuni kunorë me Zojushen Karmelinen e Gjon Koliqit.

Parës së sgiedhun «Cirka» paraqet urime të perzemerta bashkëjetese të gjatë e të lum-nueshme.

paraqiti publiku: një shuell këpuce, disá gozh-da, disá copa xhami e një çile.

Janë njerz këta qi kanë lé me një fuqí të madhe të gojës, të germazit e të zgrofit, kanë ardhë mandej tue e shvillue në një mëndyrë të çuditëshme me ushtrim të padám.

Por ká pasë edhe disá njerz tjerë të cillëve zotsija me mbushë zgrofin me landë . . . qi s' janë haena të zakonshme, është má e in-terantshme. Një farë Tarare qi jetote në Ver-sailles kah mbarimi i shekullit XVIII diftohet se ushqimi i tij i perditëshem ishte hardhuca, lepra, mica, zogj e tjera por jo të rrepun, të zím e të goditun, por ashtu gjallë, me kocij, lkurë e pupla; këto të mramet veç nuk i blue-te, por i qitte prap jashtë prej goje mbas një dy orësh. Kúr i mungote ky lloj ushqimi kapte çka do qi mund të kishte per doresh: kambë tryesash, shkepte dyshekët, per me u a hanger leshin, hate shtrojet e odave. Si ndodhi një ditë në një barnatore e i qilloi me ndejë vetem per pak dekika hangri një disá doxinë kg. kata-plazmish e tre kg. miell senapit.

Një tjetër . . . Por kujtoj se keni mjaft sá me ju prûe lezet haeje.

Po si shvillohet këjo punë e çuditëshme. Shkaku është vetem anatomik. N' autopsí është pá një anomalí organike të madhe: në vend të zorrve, është pá një shpellë si thes i madh qi bashkohej me zgrof edhe ky në trajtë të njëj strajcës së madhe. Zgrofi kishte anat shumë të lshueme në mëndyrë qi u dotë me qitë një sa-si të madhe haenash per me u ngí. Prandej ishin gjithmonë únshem, e prandej kapëshin çka do qi u vite per doresh.

Njerëz qi s' kanë pasë nevojë per aperitiv.

x. y.

Cirka së vertete

Do të rridhët ká të gjitha kujdeset e të pasurit e perqiheri të gjitha mundimet e të vorfënit.

(A. Guinon)

Per me largue të keq

Dy ushtarë tue bisedue :

— Si nuk i ká ardhë marre t' yt et me të dergue kaq pak pare? Mue, kúr më ban e më shkruen ém át, nuk më dergon kurr mã pak se 100 frank.

— Po at të shkruen shpesh?

— Deri sod nuk më ká shkruë asnji herë...

* * *

Nji burrë i madh shumë i shndoshtë, bardh e kuq në fëtyrë, shkon nji ditë te mjeku :

— Zotni doktor, më ká tretë krejt lezeti i haes.

— Mjeri ai qi e ká gjetë! — i a priti mjeku.

* * *

Nji advokat i lypi njenit, mbasi e kishte krye nji padí, 10 frank mã teper pse ishte çue naten me mëndue.

* * *

Në gjelltores :

— Kamerjer, dy voe.

— Si urdhnon zotní.

Nji tjetër në nji tryes ngjat :

— Edhe mue dy voe, por të freskta.

Kamajeri me të madhe :

— Kater voe, dy të freskta.

* * *

— A ndjeve, mori — i bertet burri grues. Por ajo nuk lot vendit. Burri, i zemruem, shkon e kapë per krabit e i thotë :

— A ndjeve se po të thrras?

— Un kujtova besa se po thrrer morín se mue më thonë ndryshe.

SANITAS

* * *

Te dera e nji tregtores.

— A ké mã asi kafjet qi kam blé pardje.

— Po zotní, kam sá të duesh edhe per nja gjasht muej.

— Faleminderës. Ishte s' ká mã e keqe. Edhe per gjashtë muej s' kam me ardhë me blé kafe te ti.

* * *

Ndermjet dy avoketenve dalë per gjoje.

Njani, tue synue nji turtull qet e thotë :

— I dënuem per dekë.

Tjetri tue pá se turtulli s' po e merr në dorë aspak por po fluturon mã bukur s' ká i a pret.

— Por në mungesë.

* * *

Nji student don me marrë nji odë me qirá.

— Sá bân?

— Njizet frank: e ká pasë para nji student tjetër, por s' lau qirán per 4 muej e e qita jashtë.

— Mirë mjaft: po e marr edhe un me njato kondita.

* * *

— Zotni profesor, pse ké marrë tri mbrrela?

— Njanen kam me e harrue sigurisht në kafe, tjetren në ndo 'i dungajë e e treta ká me m' u dashtë në kjoftë se bjen shí.

* * *

Ndermjet borxhlís e . . . tjetrit.

Cini i kishte do borxhe këndeje andej, por, djalë i rí si ishte, nuk mrríjte kurr me i lá. Kreditorat i u gjindëshin gjak. Elemâ njani, burrë i madh, ftyrë vrântë me nji pál mustakë të mëdhaj e të zez nuk e lëte kurr rahat e porsá t' a shifte kund, kishte per të i a permendë.

Nji ditë Cini po shetitëte me disa shokë kúr ndeshë n' at fëtyrë të pá kandëshme.

— Ej, ti djali i mbrë, — i thotë Cinit, kúr po e ndreqim atë punë?

— Po çka don ti prej meje? — i tha Cini si me t' eger.

— Çka due? Due parat e mija! — bertiti ai i zemruem.

— A, don parat t' uja Ashtu thuej . . . Kujtova se don të mija!

E, në mjes gazit te gjithve, e la atë burrë të madh aty shtang, pá fjalë.

Pronár: GJON UJKA

Drejtuer pergjegjës: CUK SIMONI

Shpija fotuese «CIRKA»

Drejtimi: «CIRKA» Shkoder

= SHTYPUN NË SHTYPSHKROJEN «ORA E SHKODRËS» — SHKODËR =

ZETSKA PLOVIDBA a. d.

SHOQNIJA JUGOSLLAVE E LUNDRIMIT

Njofton se avulloret e saja perkasin të gjitha sqelet e

a) *BALLKANIT* dhe

b) *ADRIATIKUT*

prej Durrësit në

SHPEJTI
KONFORT
SHERBIM

Vlonë - Sarandë

Korfuz - Patras

P i r é

Izmir - Stambollë

Prej Durrësit në

Kotorr - Dubrovnik

Split - Susak

Venedik

Trieshtë

AGJENSINA:

Shkoder - Durrës - Vlonë - Sarandë

Në Tiranë

Libraria "A R G U S,, rruga Mbretneshë GERALDINE

Perfaqësues të pergjithshem per Shqypni:

SIMON VLLA DARRAGJATI

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

L. Pesh Lurke
(Firma L. Pesh Lurke)

FABRIKA SAPUNIT E PARFUMIT VLLAZEN HOTI

SHKODER

Me instalimin e makinerive moderne, Fabrika e jonë, ka nderin me i bëmë të njoftun të ndershmit publik dhe sidomos klientave të vet se, mbas shum mundimesh dhe eksperimentesh, ka muejtë me epikë një

tip sapuni, për toalet, nën emrin "LANOLIN,, që, për kah materjali e punimi, është në gjendje me konkurue jo vetëm sapunet e vendit t' onë — të atyne tipeve që pretendohet të kenë marrë famë: — por edhe ata të firmave të jashtme më me randsi.

Ky lloj sapuni, i punuem mirë, me një mjeshtri të posaçme edhe të pa imitushme, ka percilsi tuj ruejtë përherë eren e

kandshme, me mbajtë fytyren butë dhe me i dhanë lëkurës një shkelqim të posaçem.

Jemi më tepër se të sigurë se një provim nga ana e publikut, ka me lanë kënaqsinë më të madhe dhe ka me na sigurue klientat të pa masë.

SHITET KUDO 1 REK COPA

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)